

FAKULTATIVNI PREDMET

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo –NIVO 4.

O PREDMETU

Fakultativni predmet Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo izučava se u 8. razredu s jednim časom sedmično. Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo je predmet koji kombinuje teoriju sa praksom u cilju razvijanja razumjevanja i rješavanja problema. Odnosi se na načine kojima se pojedinci i porodica brinu tokom upravljanja svojim resursima kako bi zadovoljile fizičke, emocionalne, intelektualne, društvene i ekonomske potrebe.

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo se fokusira na sticanje znanja i razvoj vještina i stavova koji će omogućiti učenicima da preuzmu kontrolu nad svojim životima u datom trenutku i u budućnosti, bilo da je to u kući, u budućem obrazovanju, u svijetu rada, ili drugim životnim situacijama. Širok spektar iskustvenog učenja kojima će učenici biti izloženi će im omogućiti da budu fleksibilni i prilagodljivi u promjenljivim situacijama modernog života. Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo priprema učenike oba pola za život u potrošnji–orijentisanoj na društvo i obezbjeđuje bazično učenje za one koji će tražiti posao širokog spektra karijere, kao što su prehrambena industrija, turizam, dizjaniranje odjeće i zdravstvene i socijalne usluge, marketing, trgovina i dr..

Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo naglašava međuzavisni odnos koji postoji između pojedinaca ili porodica i njihovog neposrednog i šireg okruženja i promoviše osjećaj odgovornosti prema održavanju resursa u tim okruženjima.

OPŠTI CILJEVI

- razlikovanje temeljnih pojmova vezanih uz poduzetništvo;
- razlikovanje temeljnih pojmova vezanih za ekonomiku domaćinstva;
- upoznavanje mogućnosti poduzetništva kroz opće ciljeve i sisteme vrijednosti;
- upravljanje mogućnosti ekonomike domaćinstva kroz opšte ciljeve i sistem vrijednosti;
- podsticati učenike da razvijaju i primjenjuju vještine upravljanja koje su potrebne za efikasnu organizaciju i upravljanje raspoloživim resursima da zadovolji lične i porodične potrebe u klimi stalnih promjena ekonomskih, društvenih i tehnoloških;
- obezbjeđiti odgovarajući osnov za modelovanje života nakon škole, sa naglaskom na buduće obrazovanje, stručno usavršavanje i potrebe za zapošljavanje; da uključi posebne potrebe prehrambene industrije, odjeće, tekstilne i zanatske industrije, turizma i socijalnih i zdravstvenih usluga; i da razvije poštovanje prema značaju njihovog učenja Bosnaskohercegovačke privrede i Evropske unije;
- njeguju i razvijaju duh poduzetništva (smjeli poduhvati), inventivnosti, estetske svijesti, i kreativnosti;
- raazvijati kod učenika komunikativnost i sposobnost vođenja intervjua;
- razvijati kod učenika istraživački duh;
- osposobiti učenike da dobivene rezultate samostalno analiziraju i interpretiraju;
- razviti sposobnost i spremnost za timski rad;
- osposobiti učenike da razlikuju poduzetničku šansu i ideju;
- razvijati kod učenika sposobnost prepoznavanja poduzetničke šanse;
- osposobiti učenike da samostalno analiziraju i interpretiraju poduzetničke šanse i ideje i rizike u realizaciji;
- razvijati kod učenika analitičke sposobnosti;

- razvijati kod učenika sposobnost procjene potrebnih resursa za realizaciju poslovne ideje;
- razvijanje vještine komuniciranja i prezentacije;
- osposobiti učenike za samostalno istraživanje
- osposobiti učenike za marketinške aktivnosti;
- osposobiti učenike za rješavanje praktičnih problema;
- razvijaju lične kvalitete: istrajnost, samopouzdanje, ko-operativnost, timski duh, prilagodljivost, fleksibilnost, vlastite sudove i izbore;
- razvijanje svijesti učenika o kreativnosti, inicijativi i preuzimanju rizika kao zahtjevima savremenog poduzetništva.

ISHODI:

Učenik treba da:

- zna da su i u kojoj mjeri odmor, kao i koji oblici rekreacije neophodni za normalno funkcioniranje organizma;
- zna da se ishranom unosi šest glavnih vrsta tvari neophodnih ljudskom organizmu (proteini, ugljeni hidrati, masti, vitamini, minerali i voda);
- zna pojedinosti o proizvodnji ekološke - organske, industrijske i genetski modifikovane hrane;
- razumije važnost usklađenosti navika sa prirodnim bioritmom;
- zna posljedice neunošenja raznovrsnih namirnica kao i posljedice prekomjernog unošenja hrane i posljedice neizbalansirane prehrane (pretilost, anoreksija...);
- zna važnost očuvanja kulturne baštine kroz njegovanje tradicije i odijevanja u skladu sa tradicijom;
- zna osmisliti kulturni događaj i predstaviti tradicionalnu i modernu odjeću kroz reviju;
- zna razliku između empatije, suosjećanja i sažaljenja i prihvati razlike među ljudima kao biološku pojavu;
- koje i kakve aktivnosti može poduzeti kako bi ostvario uštede u domaćinstvu;
- uviđa mogućnosti i prednosti rada na različitim projektima, rad na terenu, istraživački rad;
- nove tehnike u izradi različitih predmeta i pronalaženja načina kako ostvariti sitni prihod od takvog rada;
- uočiti koji su kao i opasnosti od „kradljivaca“ vremena;
- razvijati se u smislu komunikacije u različitim situacijama

TEMA 1. OSNOVNE ŽIVOTNE POTREBE SAVREMENOG ČOVJEKA

1. Odmor i rekreacija kao higijenske potrebe
2. Hranljivi sastojci hrane neophodni za rast i razvoj ,očuvanje zdravlja, pravilan raspored dnevnih obroka i njihova hranljiva vrijednost (kaloričnost i nutritivna vrijednost hrane), san kao preduvjet zdravog života (biološki ritmovi vezani za smjenu dana i noći)

3. Bolesti uzrokovane nedostatkom hranljivih sastojaka u hrani i nedostatkom hrane, nepravilnom, prekomjernom i nehigijenskom prehranom, nedovoljno sna
4. Tradicionalno i savremeno odijevanje
5. Vježba: Modna revija

TEMA 2. ZDRAVI ŽIVOTNI STILOVI

1. Empatija, poštivanje drugog i drugačijeg
2. Prevazilaženje predrasuda i otkrivanje sličnosti u skupini vršnjaka (izbjegavanje etiketiranja kao oblika komunikacije u društvu)
3. Vođenje dijaloga, kultura dijaloga
4. Uključenost mladih u masovne akcije/ mladi kao nositelji društvenih promjena/volonterizam
5. VJEŽBA: Kroz primjere uočiti razliku između inkluzije i intergracije u društvu

3. TEMA EKONOMIKA I PODUZETNIŠTVO

1. Što i na koji način se može kompostirati, primarna selekcija otpada u domaćinstvu i odlaganje u komposter
2. Kako produžiti "životni vijek" predmetima iz domaćinstva, prenamjenjujući mu ulogu
3. Učenički projekat: na koji način distribuirati materijal dobiven kompostiranjem /školski cvijetnjak, u institucije značajne za rad škole ili od značaja za društvenu zajednicu
4. TERENSKA NASTAVA- organizirani posjet gradskoj deponiji (uvid u procesa kompostiranja)
5. VJEŽBA - priprema kartonskih podloga za izradu korpica, kutija, posuda za voće, za slatkiše, za olovke i ostali školski pribor, USB-stikove, kabele i sl. različitim tehnikama ukrašavanja, npr. decoupage, oslikavanje akrilnim bojama...
6. VJEŽBA – Izrada predmeta od papira (korpice, kutije, posude za voće, za slatkiše, za olovke i ostali školski pribor, USB-stikove, kabele)
7. UČENIČKI PROJEKAT - sudjelovanje na sajmovima i izložbama kako bi se razvilo učeničko
8. VJEŽBA -poticanje partnerstva škola i kompanija u cilju razvoja učenja o poduzetništvu
9. VJEŽBA -razvijanje inicijative i samoinicijative U poduzetništvu

4. TEMA: ŽIVOTNO OKRUŽENJE

1. Kofeinska ovisnost među mladima (energetska pića, kava, nikotinska ovisnosi, pušenju nargile, "trave" (zašto ne gubi na aktualnosti među mladima),
2. Alkoholizmu i raširenosti konzumiranja alkohola među mladima (u kojim prigodama, s kojim razlozima)
3. Konzumiranju "teških droga" I razlozi zašto bi netko posegao za njima,
4. Identificiranje kradljivaca vremena kao oblika suvremenih ovisnosti (igranje video igrica, ovisnosti o društvenim mrežama)
5. VJEŽBA: Anketiranje (anonimno) mladih na temu različitih ovisnosti /terenski rad
Učenički projekat: obrada rezultata ankete (naglasak na uticaj ovisnosti na kućni budžet i opterećenje društvene zajednice zbog liječanja ovisnika), prezentiranje rezultata na satovima razredne zajednice svih odjela.

5.TEMA : BONTON/MEĐULJUDSKI ODNOSI/VJEŠTINA KOMUNIKACIJE

1. Povezati norme uljudnog ponašanja i uspješno rješavanje problema mirnim putem - promišljati o vlastitom bontonu u komunikaciji te bontonu drugih
2. Definirati opća pravila komunikacije - identificirati dogovorene norme uljudnog ponašanja
3. Prepoznati najbolje načine komunikacije putem modernih medija i online, opisati primjenu pravila uljudnog ponašanja u praksi - poredati po važnosti pravila bontona pri online komunikaciji
4. Razlikovati uljudno i neuljudno ponašanje pri verbalnoj komunikaciji
5. Razumjeti zašto je online bonton presudan u školovanju, poslovanju i svakodnevnom životu
6. Vježba: demonstrirati dobar i loš bonton pri verbalnoj komunikaciji u predloženim društvenim situacijama

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETA

R.br	Tema-sadržaj	Znanja	Sposobnosti /vještine	Ponašanja/vrijednosti
1.	OSNOVNE ŽIVOTNE POTREBE SAVREMENOG ČOVJEKA	Učenici će znati: - relevantne činjenice o važnosti zdravog sna, odmora i rekreacija, - nutritivne potrebe pojedinca kako bi održali zdravlje -činjenice o kaloričnosti i nutritivnoj ulozi hrane bitnoj za rast i razvoj, očuvanje zdravlja, - bolesti uzrokovane nedostatkom hranljivih sastojaka u hrani i nedostatkom hrane, nepravilnom, prekomjernom	Učenici će moći: - organoleptički prepoznati kvalitetu/svježinu hrane -prepoznati uticaj tehnoloških dostignuća na sastav i kvalitetu hrane/kako se poboljšava ili pogoršava sastav hrane -prepoznati zdravstvena stanja u vezi sa nedostatkom hranjivih sastojaka u hrani - napraviti pravilan raspored hrane po dnevnim obrocima - prepoznati i moći kombinirati dijelove tradicionalne odjeće -prirediti modnu reviju	Učenici će razumjeti: - važnost pravilnog rasporeda hrane po dnevnim obrocima - razumjeti vrijednost tradicionalne odjeće

		<p>i nehigijenskom prehranom, nedovoljno sna - specifičnosti tradicionalne i savremene odjeće</p>		
2.	ZDRAVI ŽIVOTNI STILOVI	<p>-pojam empatije, poštivanje drugog i drugačijeg</p> <p>-razliku između inkluzije i intergracije u društvu</p> <p>- Naučiti načine prevazilaženja predrasuda i otkrivanje sličnosti u skupini vršnjaka</p>	<p>-razviti kulturu dijaloga u svim situacijama</p> <p>-biti uključeni u masovne akcije/ mladi kao nositelji društvenih promjena/volonterizama</p>	<p>-osjećaj empatije, značaj pružanja i primanja empatije</p> <p>-važnost izbjegavanja etiketiranja kao oblika komunikacije u društvu</p>
3.	TEMA EKONOMIKA I PODUZETNIŠTVO	<p>-Pojam i način kompostiranja i primjenu komposta</p> <p>-naučiti načine na koje se može produžiti "životni vijek" predmetima iz domaćinstva, prenamjenjujući mu ulogu</p>	<p>- vršiti primarnu selekciju otpada u domaćinstvu i odlaganje materijala u komposter te njegovo održavanje</p> <p>- pronaći načine distribucije materijala dobivenog kompostiranjem /školski cvijetnjak, u institucije značajne za rad škole ili institucije od značaja za društvenu zajednicu</p> <p>-organizirati posjet gradskoj deponiji (uvid u proces kompostiranja)</p> <p>-ovladati vještinom izrade korpica, kutija, posuda za voće, za</p>	<p>-Važnost partnerstva škole i kompanija u cilju razvoja učenja o poduzetništvu</p> <p>-razvijanje inicijative i samoinicijative u poduzetništvu</p>

			slatkiše, za olovke i ostali školski pribor, USB-stikove, kabele i sl. - sudjelovati na sajmovima i izložbama	
4.	TEMA: ŽIVOTNO OKRUŽENJE	-informisati se o tipovima ovisnosti među mladima -Identificirati „kradljivce vremena“	-prepoznati osobe pod uticajem opojnih sredstava -osmisлити anketu na temu ovisnosti -obradit rezultate ankete -prezentirati iraziivački rad	-Prepoznati opasnosti od različitih opojnih sredstava -kakav i koliki uticaj ovisnosti imaju na kućni budžet i koliko je to opterećenje društvenoj zajednici zbog liječanja ovisnika
5.	BONTON/MEĐULJUDSKI ODNOSI/VJEŠTINA KOMUNIKACIJE	- definirati opća pravila pravila bontona u komunikaciji -identificirati norme uljudnog ponašanja	Povezati norme uljudnog ponašanja i uspješno rješavanje problema mirnim putem - Razlikovati uljudno i neuljudno ponašanje pri verbalnoj komunikaciji - primjeniti pravila uljudnog ponašanja u praksi -demonstrirati dobar i loš bonton pri verbalnoj komunikaciji u predloženim društvenim situacijama -poredati po važnosti pravila bontona pri online komunikaciji	Razumjeti zašto je online bonton presudan u školovanju, poslovanju i svakodnevnom životu

DIDAKTIČKO-METODSKE NAPOMENE

- podstiče učenike na istraživački rad;
- podstiče učenike da samostalno istražuju različite izvore; literature/enciklopedije, brošure, priručnike, novinske članke...
- kreira različite oblike rada/timski, grupni...
- organizuje odlazak u različita proizvodna i neproizvodna preduzeća i firme gdje se upoznaju sa nekim proizvodnim pogonima, izradom plana i programa rada, projekata;

- daje uputstva učenicima za detaljno praćenje rada u određenim firmama, za izradu projekata i slično;
- obogaćuje sadržaje nastavnih tema različitim informativnim materijalima;
- pomaze učenicima da povežu prethodna znanja i iskustva s novostečenim i upućuje ih na praktičnu primjenu u svakodnevnom životu;
- podstiče učenike na inicijativu, kreativnost u pokušajima da samostalno urade određene vježbe a koje su usko vezane za nastavne teme.

NAČIN PROVJERAVANJA I OCJENJIVANJA ZNANJA UČENIKA/CE

Ocjenom se vrednuje:

- učestvovanje u radu grupe;
- planiranje, sakupljanje informacija, rješavanje problema i rezultati rada;
- kvalitet rada, njegova jedinstvenost i iskorišćenost vremena;
- koliko je učenik upoznao sadržaje predmeta i u kojoj mjeri je njima ovladao.

Provjera znanja treba da obuhvata: usmeni odgovor, testiranje i ocjenjivanje grupnog rada.

RESURSI ZA REALIZACIJU

Za izvođenje nastave predmeta Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo, škola treba da ima odgovarajući kabinet sa instaliranim internetom i kompjuterima za realizaciju GPP.

LITERATURA

Preporuka za korištenje:

1. Literatura iz oblasti ekonomije, menadžmenta, strateškog planiranja;
2. Literatura iz oblasti poduzetništva, menadžmenta, strateškog planiranja;
3. Udžbenici , priručnici i radni materijali za nastavu Biologije, Hemije i Kulture življenja;
4. Stručna i metodička literatura neophodna za pripremu nastave i istraživanje;
5. Kapić S., Kultura življenja-ishrana, Bosanska riječ, Tuzla 2003 godine.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Nastavu predmeta Ekonomika domaćinstva i poduzetništvo mogu izvoditi lica koja su završila:

- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem(VII stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem profesor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;

- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za biologiju, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik biologije ili drugim stručnim zvanjem gdje je biologija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem(VII stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem profesor hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor hemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija/kemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim dvoogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik hemije/kemije ili drugim stručnim zvanjem gdje je hemija glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za hemiju/kemiju, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem(VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik hemije i ekonomike domaćinstva.